

1 грудня сутички правих радикалів та «Беркуту» призвели до найкривавішого вуличного протистояння в історії незалежної України

Прес-реліз

1 грудня 2013 року в Києві відбулося найкривавіше вуличне протистояння за останні 4 роки та, імовірно, за всю історію незалежної України. За даними моніторингу протестів, репресій і поступок Центру дослідження суспільства, що ведеться з жовтня 2009 року, ще жодна протестна акція та застосування репресій проти протесту не призводили до подібної кількості постраждалих. Навіть за офіційною інформацією за минулу добу по невідкладну медичну допомогу звернулося 165 травмованих учасників протестних акцій за відставку Віктора Януковича та проти брутального розгону «Євромайдану» в ніч на 30 листопада. Переважна більшість постраждалих 1 грудня отримали травми після неодноразових спроб штурму частиною протестувальників Адміністрації Президента та контратак спецпідрозділів «Беркут». Повідомлено про мінімум 40 травмованих журналістів і 50 правоохоронців. За словами очевидців і учасників подій, «Беркут» нападав навіть на тих, хто надавав першу медичну допомогу. Серед найбільш радикальних протистоянь, які мали місце в сучасній історії України, з подіями 1 грудня можна порівняти лише сутички 9 березня 2001 року між учасниками кампанії «Україна без Кучми» та правоохоронцями, які кульмінували у невдалий штурм Адміністрації Президента. Але навіть тоді кількість поранених (включно з правоохоронцями) оцінювалася в десятках, але не в сотнях. Протягом останніх чотирьох років жоден протест або репресія не призводив навіть до близької кількості поранених. Щороку від 90% і більше протестних подій відбувалися у ненасильницький спосіб без заподіяння безпосередньої шкоди людям або майну.

У 2012 році про найбільшу кількість постраждалих протестувальників повідомляли під час протестів опозиції проти прийняття Закону «Про основи державної мовної політики». З липня десятки людей отримали травми під час протестів сутичок із «Беркутом» під Українським домом у Києві. Зі свого боку, правоохоронці повідомляли про десяток травмованих. У 2011 році про найбільшу кількість постраждалих повідомлялося під час протесту 2 липня у Феодосії. Тоді активісти російських козачих організацій намагалися встановити хрест, який був демонтований за наказом місцевої влади. Під час сутичок із правоохоронцями постраждало від 9 до 15 активістів, 10 було затримано. У 2010 році найбільше травм протестувальники отримали 27 квітня під час сутичок під Верховною Радою проти ратифікації угоди щодо продовження перебування флоту Російської Федерації на території України. Під час сутичок з правоохоронними органами постраждали 43 особи та було затримано 3 людей. Тоді, за словами очевидців, сутичку спровокували праві радикали з організації «Тризуб», яких підтримувала ВО «Свобода». Отже, настільки жорсткого протистояння в Україні не було за всю новітню історію.

Хто ж відповідальний за сотні поранених людей? За інформацією МВС, у штурмі Адміністрації Президента 1 грудня брали участь близько 300 представників крайньої правої організації «Братство» Дмитра Корчинського. Офіційна опозиція всіляко відмежовувалася від подій на Банковій і навіть особисто намагалася зупинити дії протестувальників. Однак дії опозиції, зокрема ВО «Свободи», у даній ситуації виглядають неоднозначно. По-перше, 24

листопада і 25 листопада вже мали місце спроби штурму адміністративних будівель, які закінчувалися сутичками із правоохоронцями. У зв'язку з кримінальною справою, відкритою після цих подій, було затримано двох «свободівців». Своєї активної участі у захопленні будівель Київської міської адміністрації ВО «Свобода» навіть не заперечувала. ВО «Свобода» за мовчазної згоди інших опозиціонерів, останніми днями на практиці активно просувала ідею захоплення адмінбудівель. По-друге, окрім «Братства» на Банковій, як мінімум, активно діяли також і ультраправі радикали та футбольні хулігани, з якими ВО «Свобода» неодноразово брала участь у спільних заходах, і які стали ядром так званого «Правого сектору» – об'єднання націоналістичних сил на Майдані. «Правий сектор», зокрема, уже відзначився у нападах на активістів, які приходили на «Євромайдан» із соціальними гаслами. Представники «Правого сектору» відкрито взяли на себе відповідальність за криваві події на Банковій. Чому ж тих, хто захопили КМДА, опозиція не називала провокаторами та «тітушками», а тих, хто штурмував на Банковій, назвала? Захоплення будинку КМДА вдалося доволі легко, тоді як штурм на Банковій зустрів посилений опір. Опозиція підозрювала, що постійні атаки на шеренгу «Беркуту» рано чи пізно закінчатимуться контратакою, за жертв якої вона не хотіла нести відповідальність. Зрештою, лідери опозиції просто втратили контроль над своїм активом. Опозиція легітимізувала спроби захоплення адмінбудівель та не змогла, або не забажала, вчасно зупинити події на Банковій, у яких брали участь, в тому числі і їхні прихильники та союзники. У результаті опозиція звалює всю вину на владу та її «провокаторів», знімаючи з себе відповідальність за сотні постраждалих, серед яких журналісти та мирні протестувальники.